

BETEGTÁJÉKOZTATÓ

Epilepszia

Tisztelt Hölygem / Uram! Kedves Betegünk!

Az epilepszia krónikus központi idegrendszeri kór állapot. Eszméletvesztéssel, görcsökkel és sérülésveszéllyel, utána kimerült állapottal jár. Epilepszia betegségről akkor beszélünk, ha az epilepsziás rosszullétek provokáló tényezők nélkül ismétlődnek. A népesség kb. 5% alacsonyabb görcsküszöbvel rendelkezik, bennük bizonyos kiváltó tényezők epilepsziás rosszulléteket válthatnak ki (pl. láz, alvásmegvonás, alkoholfogyasztás, villódzó fények). Esetükben ún. alkalmi rohamról beszélünk, nem epilepszia betegségről.

Az epilepsziás görcsös rosszullétek megjelenése emberről emberre változó, több típusa van. Az úgynevezett nagyroham (grand mal) esetében az érintett elveszti eszméletét, elesik, az összes izom megfeszül, másodpercekkel később a végtagokban rángások jelentkeznek, gyakran elharapja a nyelvét, bevizel. A jellemzően gyermekkorban előforduló ún. kisroham (petit mal) esetén az érintettek nem esnek össze, a roham abba nyilvánul meg hogy az éppen akkor végzett tevékenységüket – akár csak néhány pillanatra – abbahagyják, miközben maguk elé merednek, utólag erre nem emlékezve. Halántéklebeny-rohamoknál sincs általában eszméletvesztés, az érintettek ilyenkor percekig „furcsán” viselkednek – matatnak, csámcsognak, céltalanul gesztikulálnak, nem vagy csak korlátozottan kooperálva, rohamot követően percekig-órákig ködös lehet a tájékozódás.

Epilepsziás rohamot szinte bármilyen agyi károsodás létrehozhat. A leggyakoribb okok – szülési károsodások, agyvelőgyulladás, fejtraumák, agyvérzések, az agyállomány keringési, daganatos vagy egyéb betegségei. A szerkezeti károsodásokhoz nemritkán örökletes elváltozás társul. Egyes típusok tisztán genetikai alapon jönnek létre (szerkezeti eltérés nélkül).

A kórkép tisztázása során kórelőzmény, roham részletes leírása, neurológiai és pszichés státusz rögzítése mellett vérvétel, koponya MR és agyi aktivitást rögzítő elektroencefalográfia (EEG) elvégzése szükséges.

A betegek kb. 70 %-a gyógyszeresen jól kezelhető. A terápia célja a rohammentesség elérése. A rohamgátló szerek palettája szélesedik, jelenleg több mint 20 hatóanyagú gyógyszer van forgalomban. A mai törekvések alapján az egyetlen, illetve két, maximum három epilepszia elleni gyógyszerre történő beállítást tartjuk szem előtt. A gyógyszerre nem reagáló esetekben a rohamokat elindító góc sebészi eltávolítása jön szóba (a műtét előtti átvizsgálás speciális epilepszia centrumokban történik).

Élni epilepsziával egyáltalán nem könnyű. A rohamok közvetlen hatásai épp úgy, mint az állandó „készenléti állapot” lelki és szociális terhei egyaránt próbára teszik a beteget és a családi környezetét. Az epilepszia a gyermekkor első számú idegrendszeri betegsége, 2/3 részben ekkor indul. A gyógyszerrel tünetmentesíthető epilepszia (a fennmaradó de tudatzavarral nem járó, illetve kizárólag alvásban fellépő rohamok) a gyermekközösségekben, beiskolázásban és a lehetséges életpályák 90%-ban nem tesznek szükségessé semmiféle korlátozást (epilepsziás beteg gépjárművezetés alkalmasságát NEFMI rendelet szabályozza!).

Családtervezés esetén kellő ellenőrzés mellett sem a betegség, sem az alkalmazott gyógyszerek nem károsítják a magzatot, és nem gátolják az eredményes szülést, az antiepileptikumot szedő anyák szoptathatnak.

Sok tévhit él arról, hogy a rohamozó beteggel mit kell tenni (nem kell például a beteget lefogni, szájában fakanalat helyezni...). Nagyroham esetén a legfontosabb a balesetveszély elhárítása, illetve a légutak szabadrá tétele. Legtöbbször elég, ha a beteget oldalra fektetjük (stabil oldalfekvés helyzet), meggyőződünk arról, hogy szabadon lélegzik, feje alá párnát helyezünk, ruháját megoldjuk. Fontos, hogy ne rögzítsük, mozgásban ne korlátozzuk, elég, ha biztosítjuk, hogy a rángások miatt ne sérüljön. A rohamokat gyakran pár perces ködös állapot követi, ez alatt a páciens tájékozatlan, akár agresszívnek is imponálhat, mert a segítő közeledést félreértheti.

Legjobb, ha a teendőket Ön mondja el ismerőseinek, ezzel már előre feloldhatja számukra kínos helyzet kényelmetlenségét.